

Tabel voor het horen van betrokken organisaties conceptrapport Tijdelijke Onderzoekscommissie Georganiseerd Sadistisch Misbruik van Minderjarigen (Commissie Hendriks)

Instructie:

- Zorg dat u de geheimhoudingsverklaring hebt getekend en dat deze per mail is opgestuurd naar info@commissiehendriks.nl.
- In de tabel op de volgende pagina kunt u per regel aangegeven in welke tekst volgens u sprake is van feitelijke onjuistheden.

Hierbij moet de volgende informatie worden opgenomen:

- De naam van de inzagepartij (per organisatie kan één reactie worden ingediend);
  - Het nummer van het hoofdstuk en de paragraaf waarop de reactie betrekking op heeft;
  - Te corrigeren tekst (eerste .... laatste woord);
  - Argumentatie/onderbouwing van uw reactie (let op: het gaat enkel om feitelijke onjuistheden zoals een onjuiste datum, verwijzing of onjuist citaat. Andere toevoegingen worden niet overgenomen door de Commissie).
- De tabel kan worden uitgebreid door het toevoegen van regels. Zorg hierbij dat de nummering in de eerste kolom doorloopt.
  - *Voorbeeld:*

Nr.	Inzagepartij	Hoofdstuk en paragraaf	Te corrigeren tekst (eerste ... laatste woord)	Argumentatie/ onderbouwing van uw reactie
1	KTGG	2.2	De oprichting van ... Alternatief Beraad, opgericht.	2004 i.p.v. 2005

- Gelieve dit document **uiterlijk zondag 27 november 2022** per mail op te sturen naar info@commissiehendriks.nl.

Nr.	Inzagepartij	Hoofdstuk en paragraaf	Te corrigeren tekst (eerste ... laatste woord)	Argumentatie/ onderbouwing van uw reactie
	KTGG		Wij hebben ervoor gekozen de term 'feitelijke onjuistheden breed op te vatten, aangezien volgens ons ook niet complete weergave van feiten of eenzijdige meningen/conclusies een feitelijke onjuistheid zijn.	
1	KTGG	Voorwoord	De diverse belangenorganisatie bleken onderling verdeeld...Commissie	De genoemde belangenorganisaties waren het wél met elkaar eens. Zij schreven zelfs gezamenlijk adviezen over opsporing en een meldpunt, en werken daarnaast op veel andere terreinen samen. Zij verschilden wel van mening met een groep GGZ-behandelaren – die overigens in het rapport niet worden genoemd.
2	KTGG	Voorwoord	Psychische klachten bij de aangevers leiden soms ...bemoelijkjt.	Niet soms maar vrijwel altijd. Het zijn ook niet de psychische klachten maar de complexiteit van hun ervaringen en met name ook de door daders geïndoctrineerde opdrachten
3	KTGG	Voorwoord	Kenniscentrum TGG ...literatuur over ritueel misbruik.	Onjuist. Wij gaven veel informatie over tgg, dissociatie en trauma. De specifieke aandacht op ritueel in het rapport moet weg.
4	KTGG	Hoofdstuk 1: Inleiding	Daarnaast wordt in...de kou laat staan.	De LEBZ is niet slechts 'allesbehalve faciliterend', maar vooral vooringenomen: zij stellen regelmatig dat omdat er nooit bewijs is gevonden, dit fenomeen niet bestaat.
5	KTGG	Idem	Na de satanic panic ... ritueel misbruik van minderjarigen.	Nee, het ging over seksueel misbruik. Opnieuw tendentius gebruik van de term ritueel
6	KTGG	Idem	De werkgroep concludeert ... ritueel misbruik kon worden aangetoond.	Onvolledig: het kon in strafrechtelijke zin niet worden aangetoond.
7	KTGG	Idem	Een van de aanbevelingen ... (Min v J, 1994)	Dit beraad is er nooit gekomen – wordt wel vermeld bij het kader KTGG, maar hoort hier ook thuis

8	KTGG	Idem	De belangstelling in andere landen ... de vorige eeuw	Onjuist. In Australië werkt Michael Salter, in de VS is de ISSTD actief, ook in Spanje wordt actief in het hier-en-nu gewerkt.
9	KTGG	Hoofdstuk 1: Wat verstaat de Commissie...	Georganiseerd: ... (Nierop ...p.46)	De quote is misleidend: gaat over ritueel misbruik en niet over georganiseerd. Bovendien wordt deze quote door de LEBZ steeds gebruikt om verhalen van slachtoffers waar dit voorkomt, weg te zetten als ongeloofwaardig. De quote moet weg. Waar het in dit rapport over gaat: in georganiseerd verband dat wil zeggen als twee of (meestal) meer mensen meerdere minderjarige(n) (seksueel) misbruiken en de organisatie dusdanig is dat gesproken kan worden van samenwerking met duidelijke criminele doelen
10	KTGG	Idem	Het geweld ... omgekeerde kruisen.	Er staat dat het geweld 'veelal' gepaard gaat met ritueel en/of satanische aspecten. Het is de vraag wat veelal precies is, en op welke aangeleverde informatie dit berust. Onze indruk is dat het voorkomt, niet in grote mate, èn dat er veel variatie in uitgebreidheid van dit aspect is – van een enkel mogelijk ritueel/satanistisch tot en met overvloedig.
11	KTGG	Idem	Het voorgaande ... sadistisch misbruik. En: Om die reden ... sadistisch misbruik.	Ritueel misbruik is NIET een VORM van sadistisch misbruik, maar het kan daarvan een ONDERDEEL zijn. Het is dus geen VERBIJZONDERING. Het bestaat niet als iets dat op zichzelf staat.
12	KTGG	Idem	Misbruik: Er dient ... psychisch misbruik.	Er staat dat het 'vaak' gepaard gaat met. Onjuist. Het gaat 'altijd' gepaard.
13	KTGG	Idem	Terugkomend op ... kenmerken afwezig zijn.	Overbodig en ongewenst richtinggevend: opnieuw worden rituele kenmerken genoemd. Ook georganiseerd sadistisch geweld zonder rituele kenmerken komt voor, en niet zelden. Deze alinea dient geschrapt.

14	KTGG	Hoofdstuk 1: Doel en onderzoeksvragen	Het doel van het onderzoek ... de werking daarvan.	Bij de aanbevelingen staat 'hulpverlening' als eerste genoemd. Dit komt echter niet voor in de taakomschrijving die eerder is aangehaald; evenmin staat het in de onderliggende motie.
15	KTGG	Hoofdstuk 2: Gevolgde onderzoeksprocedure	Kader KTGG	De afkorting is KTGG, niet TGG
16	KTGG	Idem	Idem	Het bestuur bestaat niet uit vrijwilligers die 'allen met ritueel misbruik in aanraking kwamen. Ritueel moet hier en overal in dit kader worden vervangen door georganiseerd sadistisch geweld. Bij de activiteiten moet worden toegevoegd het uitgeven van een Nieuwsbrief. Ook ontbreekt dat het KTGG pogingen doet het bewustzijn van dit fenomeen te vergroten bij de politiek, de ggz in het algemeen en bij zorgverzekeraars
17	KTGG	Hoofdstuk 2: Uitvoerende fase	Zij hebben beiden veel ervaring ... volwassenen met psychotrauma	Hierbij dient vermeld te worden dat zij géén ervaring hadden met het interviewen van overlevende van georganiseerd sadistisch misbruik
18	KTGG	Idem, Literatuuronderzoek	Gehele alinea	Bij het rapport is een literatuurlijst geleverd. Zijn dit alle geraadpleegde artikelen, of is er meer, en zo ja, waarom worden deze niet vermeld? Zo is het niet mogelijk te beoordelen of iets ontbreekt.
19	KTGG	Idem, titel deelonderzoek	Titel deelonderzoek ⁵	Opnieuw ritueel misbruik als – onterecht – specifiek aandachtspunt.
20	KTGG	Idem, deelrapporten, tabellen	Deelonderzoek 1, Methoden	Het is onduidelijk of de geïnterviewde therapeuten worden gezien als 'vertegenwoordigers van slachtoffers'
21	KTGG	Idem, Eindrapportage en afronding	Voor meer informatie ... invoegen hier)	De deelrapporten zijn niet beschikbaar
22	KTGG	Idem	Het eindrapport ... gegeven adviezen	Hier ontbreekt inzage in taken van de leescommissie

23	KTGG	Idem	Een concept ... van hun reacties	'Feitelijke onjuistheden zijn gewijzigd in het eindrapport.' Dit komt niet overeen met de informatie door de voorzitter – de commissie hoeft niet alle aangegeven onjuistheden over te nemen. In bijlagen wordt wel opgenomen wat er is gewijzigd, maar hier ontbreekt de argumentatie wanneer iets niet is opgenomen.
24	KTGG	Idem	De documenten ... vernietigd worden	Hier ontbreekt wat er gebeurt met de aanvullingen die wij als bijlage bij het eindrapport kunnen leveren
25	KTGG	Hoofdstuk 2, Opbouw eindrapport	Gehele alinea	Opnieuw 'ritueel misbruik' Een onjuiste verenging. Hier dient te staan 'georganiseerd sadistisch misbruik'
26	KTGG	Hoofdstuk 3: Aard en context, p.24	De commissie heeft 21 slachtoffers ... ontvangen.	Hier missen de hulpverleners – hoeveel overlevers en hoeveel hulpverleners?
27	KTGG	Idem	Uit alle bronnen ... dag van vandaag.	Belangrijk is dat het woord 'zeer' wordt ingevoegd tussen '...op' en 'jonge leeftijd'
28	KTGG	Idem	Volgens alle bronnen ... en verwaarlozing.'	Het woord 'zeer ernstige' voor het woord mishandeling. Zonder dat is het feitelijk onjuist.
28a	KTGG	Idem, p.25	Gehele alinea: in een groot deel...	Volgens ons gaven overlevers wel degelijk details.
29	KTGG	idem	In veel gevallen ... verbanden genoemd.	De woorden 'veel' en 'vaak' dienen geschrapt als geen percentages worden genoemd. Daar zonder geeft het een indruk die mogelijk onjuist is, en zeker niet controleerbaar.
30	KTGG	Idem	Slachtoffers voelen ... chantagemiddel.	Er is een afwisseling van wijze van benoemen wat slachtoffers vertellen: som staat er iets als 'worden gebruikt', of 'geven aan', maar een tweetal keren staat er 'zouden'. Daarmee worden twijfels gewekt, terwijl het hier gaat over welke informatie de slachtoffers gaven. Daarom past ook de zin 'Door hen in verwarring ... feitelijk gebeurd is.' Deze conclusie van de commissie ius hier niet op zijn plaats, en is bovendien niet door lezers controleerbaar.
31	KTGG	Idem	Alinea: De afhankelijkheid ... weet te stappen.	In de eerste zin ontbreekt de extreme dreiging met en het uitvoeren daarvan als belangrijke reden uit het

				netwerk te kunnen stappen. Daarmee is deze regel onvolledig en dus feitelijk onjuist.
32	KTGG	Idem, p.26	Dit zou bewust gesuggereerd kunnen ... kinderen betreft.	Ook hier geeft de commissie al een alternatieve verklaring, die op dit moment nog niet opportuun is, en die bovendien een denkrichting aangeeft die twijfel aan de geloofwaardigheid versterkt. Daarbij blijft onvermeld dat de beweringen van slachtoffers ook juist of in ieder geval deels juist kunnen zijn.
33	KTGG	Idem	Slachtoffers van georganiseerd ...van het slachtoffer.	De opgesomde psychische problemen vormen een vreemd ratjetoe. Problemen met vertrouwen in zichzelf en anderen, angst en depressie, en in zekere zin ook hechtingsproblemen vormen een onderdeel van CPTSS en DIS.
33a	KTGG	Idem	Een taalanalyse ... met de LEBZ	Doet een taalanalyse recht aan wat er in de Brieven staat? Waar wijst het wij-zij op? Heeft de commissie zich dit afgevraagd? Waar in het rapport wordt ingegaan op de specifieke inhoud van de brieven?
34	KTGG	Idem	Idem	Therapeuten hebben zeker veel meer gezegd dan hetgeen hier wordt vermeld. Wat wel wordt weergegeven zegt niets over aard en context, en hoort hier dus ook niet thuis. Inzage in deelrapport 3 is daarom essentieel om te kunnen beoordelen of hier geen sprake is van een feitelijke onjuistheid = onvolledige weergave van feiten.
35	KTGG	Hoofdstuk 3, Beïnvloedings... p.26	De angst voor uitsluiting ... gehoorzaam te blijven.	Ook hier ontbreekt de extreme dreiging met en uitvoering van grof geweld; naar onze mening belangrijker dan de door de commissie genoemde, die wel ook een rol kan spelen.
36	KTGG	Idem, p.27	Verdere beïnvloeding ... misbruiknetwerk	De indruk wordt gewekt dat suggestie altijd leidt tot ongelooftwaardigheid van hetgeen slachtoffers vertellen. Nagelaten wordt aan te geven dat het verhaal ook (deels) waarheid kan zijn. Feitelijk onjuiste weergave van feiten dus. Vraagtekens zijn op

				z'n plaats waarom hier autoriteiten uit de wind gehouden moeten worden.
37	KTGG	Idem	Wat specifiek ... uitgevoerd wordt.	Wetenschappelijk bewijs ontbreekt. Deze stelling is zonder inzage in door de commissie geraadpleegde literatuur oncontroleerbaar. De niet gestelde en dus niet beantwoorde vraag is wat in dit verband wetenschappelijk bewijs kan betekenen. Ethisch waarschijnlijk ontoelaatbaar. Daarnaast de vraag: zijn inhoudelijke gegevens uit therapieën waarin de functie van het conditioneren en induceren zichtbaar wordt, geen wetenschappelijke onderbouwing? Door de wijze waarop dit is geschreven wordt de indruk gewekt dat het allemaal zeer dubieus is. Ten onrechte. Geen wetenschappelijk bewijs wil niet zeggen dat iets niet bestaat. De medische historie staat er vol mee. Ook dit moet de commissie duidelijk maken, wil ze niet het verwijt krijgen vooral bewijzen van niet-bestaan te hebben gezocht.
38	KTGG	Hoofdstuk 3, Meldingen van ritueel misbruik	Gehele paragraaf	Opnieuw de nadruk op ritueel misbruik. Dit is niet de opdracht van de commissie. Gevraagd had moeten worden naar 'georganiseerd sadistisch misbruik, met of zonder rituele kenmerken'. Zoeken naar ritueel misbruik levert standaard minder aantallen op, dan wanneer wordt gevraagd naar georganiseerd sadistisch misbruik, zoals ook de laatste regel van deze paragraaf laat zien. Dáár moet de focus op worden gericht.
39	KTGG	Hoofdstuk 3, Perspectief van beschuldigen. P.28	Ook valt op dat beschuldigingen niet geverifieerd kunnen worden	Hoewel de commissie in deze paragraaf aangeeft wat zij te horen krijgen, was het voor de brede kijker die de commissie zegt te willen aanhouden, zinvol geweest bij deze vaststelling te melden dat 'niet verifieerbaar' op zich weinig zegt, maar geheel afhankelijk is de aard en kwaliteit van onderzoek, kennis van

				onderzoekers, en de vraag of gezocht is naar wel/niet in strafrechtelijk of ander verband.
40	KTGG	Idem	De commissie heeft ook ... en vrienden plaats.	Er zou aandacht dienen te zijn dat het hier slechts om 2 herroepers gaat, te midden van een zeer veel groter aantal slachtoffers. Ook lijkt belangrijk na te gaan of deze twee herroepers dezelfde zijn die bijvoorbeeld ook door de LEBZ worden aangehaald. Steeds dezelfde twee verhalen herhalen maakt de betekenis niet groter.
41	KTGG	Hoofdstuk 3, Wetenschappelijke inzichten. P.28	Dissociatie is een veelvuldige ... omgeving van de patiënt.	<p>De uitleg over wat dissociatie en DIS zijn, is feitelijk onjuist en dient vervangen te worden. Dissociatie is een verdedigings-/overlevingsmechanisme van de hersenen indien een ervaring emotioneel te belastend is om geïntegreerd te kunnen worden; een sterk gevoel van machteloosheid is daarbij noodzakelijk. Het te emotioneel beladen aspect wordt afgesplitst, en wordt in andere cerebrale netwerken opgeslagen dan het emotionele, rationele aspect van de gebeurtenis. Extreme stress is dan wel aanwezig, maar de essentie is de enormiteit van het gebeuren + de machteloosheid.</p> <p>De zin 'Als dissociatie echter ... stoornis' slaat nergens op. In de beschrijving van de twee verklaringenmodellen van DIS mist het essentiële: DIS ontstaat alleen bij meervoudige traumatisering vóór ongeveer het vierde jaar. Vergelijkbare ervaringen op latere leeftijden veroorzaakt geen DIS, maar PTSS of CPTSS.</p> <p>Feitelijk onjuist is ook dat de omschrijving van beide verklaringenmodellen in het concept de indruk wekt dat deze discussie nog niet is beslecht. Dat is echter wel het geval: nog nooit is aangetoond dat het</p>

				sociocognitieve model daadwerkelijk een sluitende verklaring bleken voor het ontstaan van DIS; het traumamodel wel, ook in beeldvormend onderzoek. Zie bijvoorbeeld recente artikelen van Simone Reinders et al, met veel literatuurverwijzingen.
42	KTGG	Idem, p.28 en 29	Verscheidene ...uit te lokken	Zonder inzage in de studies is het onmogelijk deze stelling goed te beoordelen. Ervaringen in therapieën doet anders vermoeden dan wat hier wordt gesteld. De ontwikkeling van taal is van belang; goed dat de commissie hierop wijst. Merkwaardig is het dan dat zij niet aangeeft dat er ook een lichaamsgeheugen bestaat, en dat dit leeftijdsloos is. Waarop de commissie baseert dat herinneringen aan vroegkinderlijke gebeurtenissen vaak onnauwkeurig zijn, is onduidelijk, en wellicht discutabel.
43	KTGG	Idem, p.29	Idem, met name Het is ook ... uit te lokken	De commissie verzuimt te vermelden dat vrijwel al dit onderzoek laboratoriumonderzoek betreft bij volwassen (en niet chronisch getraumatiseerde) proefpersonen; dat maakt het zeer discutabel als ervan wordt aangenomen dat dit dus ook de gang van zaken is bij een jong kind dat chronisch wordt getraumatiseerd. Door deze fout in het concept wordt, samen met het onjuiste dat wordt aangegeven bij 42, een beeld geschetst dat niet met de realiteit van slachtoffers van georganiseerd sadistisch misbruik (begonnen voor het 4 ^e levensjaar) overeenkomt. Een nogal ernstige feitelijke onjuistheid.
44	KTGG	Idem	Wetenschappers ... derde levensjaar.	Bij vroegkinderlijke chronische traumatisering gaat het er niet om dat het mogelijk is lange tijd aan bepaalde gebeurtenissen te denken, omdat het dan gaat over gedissocieerde herinneringen; van denken in de

				<p>algemene betekenis is daar geen sprake. Deze herinneringen zijn niet verdrongen, maar afgesplitst en daarmee onbereikbaar voor die delen van de persoonlijkheid die het 'normale' leven leiden. Als het in een therapie lukt om de verschillende dissociatieve delen met elkaar in contact te brengen, ontstaat de mogelijkheid dat afgesplitste herinneringen ook bekend worden bij de 'normale leven' delen. Zijn daarmee als het ware hervonden. Beter: toegankelijk geworden.</p> <p>De commissie is ofwel niet op de hoogte van het feit dat verschillende slachtoffers wel degelijk steunbewijs hebben, ofwel zij heeft ervoor gekozen dit nergens te vermelden. Dat zou een ernstige zaak zijn.</p>
45	KTGG	Hoofdstuk 3, Een sociaalwetenschappelijk perspectief. P.29	Gehele paragraaf	De commissie zou het interview van ds. Anne de Vries over satanisme, te vinden bij LuMens, moeten beluisteren om een goed beeld van satanisme te krijgen. Hetgeen hier wordt beschreven is incompleet.
46	KTGG	Idem	Idem	Het is onduidelijk wat de commissie beoogt met deze paragraaf. Het is toch niet zo dat zij denkt dat dadernetwerken zich met deze historische gegevens bezighouden? Wellicht in sterk ideologisch/religieuze netwerken, maar dat is niet de meerderheid.
47	KTGG	Hoofdstuk 3, De invloed van desinformatie. P.30	Gehele paragraaf	Deze paragraaf ademt de sfeer van alles is één groot complot'. Het is wel degelijk aangetoond dat er pedofiele criminele netwerken bestaan en dat hooggeplaatsten daar een rol spelen. Denk aan Epstein.

				Terecht dat de commissie wijst op het gevaar dat complottheorieën kunnen leiden tot ten onrechte kindermisbruik te ontkennen
48	KTGG	Hoofdstuk 4, Belemmerende factoren... P.31	Eenmaal in de hulpverlening ... herkend door slachtoffers.	Een merkwaardige vaststelling, die ook nog wel een foutief zou kunnen zijn. Het is de taak van de hulpverlener na te gaan wat er speelt, dus ook of er sprake is van vroegkinderlijke traumatisering. Dit in de schoenen van slachtoffers schuiven kan niet.
49	KTGG	Idem	Dit kan een belemmering ... stoornis.	Niet 'dit kan', maar 'dit is'. En het is niet alleen een belemmering voor het stellen van de juiste diagnose, maar – logischerwijs – ook voor het geven van de juiste behandeling. Dat is het belangrijkste. Daarmee wordt niet slechts geld verkwist, maar vooral schade toegebracht aan toch al beschadigde mensen, en wordt hun motivatie later weer hulp te zoeken verminderd. Zo vroeg mogelijk de juiste diagnose en dus de juiste behandeling spaart tijd, veel geld en vooral veel extra ellende. En het helpt om hulpverleners gemotiveerd te houden.
50	KTGG	Idem	Slachtoffers die aangeven ... niet altijd geloofd	Zij worden niet altijd geloofd, maar vrijwel nooit.
51	KTGG	Idem	Belemmerende factoren die ... factor in de behandeling	Wij vragen ons af of geen enkele therapeut genoemd heeft de geïsoleerde positie die zij ervaren bij het werken met deze doelgroep, binnen de groep collega's. Of het ontbreken van steun vanuit het management, het gebrek aan kennis en aan opleidings- en super-/intervisie mogelijkheden. NB deelrapport 3.
52	KTGG	Idem	Indien er sprake is ... door de therapie	Hier ontbreekt iets essentieels – veel belangrijker dan wat de commissie benoemt: als er nog contact met het netwerk is, wordt er dus nog (seksueel) geweld toegepast, en dreiging met geweld en het gebruiken

				<p>daarvan. Factoren die alle de behandeling ondergraven.</p> <p>Veel slachtoffers hebben (nog) geen kinderen. De zorg voor kinderen is, zoals de commissie zegt, van groot belang. Niet duidelijk is wat de commissie bedoelt met dat dit de werkrelatie onder druk kan zetten; uitleg is welkom. Dit punt geldt echter veel sterker bij het door ons genoemde punt.</p>
53	KTGG	Idem	Een ander dilemma ... tot hun cliënten.	<p>Inderdaad een ingewikkeld probleem. De commissie zou erop moten wijzen dat in behandelingen van deze mensen soms andere houdingen van de therapeut worden gevraagd, die in tegenspraak zijn met algemeen geldende principes.</p>
54	KTGG	Idem	De opbouw van kennis ... problematiek.	<p>Dit begrijpen wij niet; waarom zou een klein aantal cliënten betekenen dat geen kennis opgebouwd kan worden?</p> <p>Essentiëler is dat in de opleidingen tot psychiater/psycholoog en andere ggz-medewerkers nauwelijks tot geen aandacht is voor deze problematiek. Voor zover ons bekend is de enige gerichte opleiding beschikbaar bij de Trauma Academy in Amsterdam. En er zijn soms kleine, vaak lokale, activiteiten. Het KTGG tracht hierin te bemiddelen.</p>
55	KTGG	Idem, p.32	Deze verhalen leiden ... misbruik gaat	<p>Een zeer terechte opmerking. Paradoxaal is dan de grote aandacht voor rituelen in het concept.</p>
56	KTGG	Idem	Verder speelt ook ... deze problematiek	<p>Belangrijke vaststelling.</p>
57	KTGG	Hoofdstuk 4, Bevorderende factoren. P.32	Slachtoffers menen ... geloofd worden.	<p>Het gaat niet zozeer om geloofd worden, maar om serieus genomen worden. Een belangrijk verschil, dus 'geloofd' is een onjuiste weergave van de feiten.</p>
58	KTGG	Hoofdstuk 5, Opsporing en justitie. P.33	Een coherent verhaal ... moeilijk.	<p>Niet moeilijk, maar vrijwel onmogelijk. Niet alleen coherent maar ook consistent. Hierbij mag het rapport ook wel aandacht vragen voor het feit dat</p>

				<p>dadens daarbij een belangrijke rol spelen: zij induceren bij slachtoffers delen met de opdracht ongeloofwaardig, leugenachtig over te komen, terug te komen op een eerder verhaal en dergelijke. Overigens kan ook een incoherent en inconsistent verhaal wel waar zijn; genoemde fenomenen zijn een wezenlijk onderdeel – gevolg – van de dissociatieve problematiek.</p>
59	KTGG	Idem	Het doen van ... aldus therapeuten	<p>Hierbij moet uitdrukkelijk vermeld worden dat het beschrijven van hun trauma's <i>in een door hen als onveilige, beangstigende situatie van een aangifte bij de politie</i> het psychisch welzijn kan doen verslechteren. Betrouwbare begeleiding in dit proces is dus essentieel.</p>
60	KTGG	Hoofdstuk 6, De Meldpunten. P.35	In dit hoofdstuk ... in bestaande meldpunten	<p>Hier geeft de commissie reeds een richting aan, die niet strookt met haar opdracht. De vraag die zij moet beantwoorden is of een meldpunt wel of niet ingepast moet worden in reeds bestaande meldpunten.</p>
61	KTGG	Idem, p.36	Dit meldpunt had ... 2020 is opgeheven	<p>Onze informatie is dat het voornamelijk bezuinigingsoverwegingen zijn geweest die tot opheffing (door de overheid) hebben geleid. Ook is het de vraag of gesproken kan worden van kleine aantallen. Niet voor niets heeft de Tweede Kamer geprobeerd dit ongedaan te maken; niet gelukt overigens. De commissie meldt dit ook zelf: Bijlage A.1, p.60</p>
62	KTGG	Idem	Met betrekking tot ... voorwaarde gesteld.	<p>Ernstig is dat hier geen melding wordt gemaakt van het advies dat Misbruikt in samenwerking met Spotlight en KTGG heeft verstrekt aan de commissie, waarin een ander standpunt wordt ingenomen, beargumenteerd. Ook dit advies moet worden vermeld.</p>

63	KTGG	Idem	In Duitsland ... betrokken is. Met name: Naar mening van de commissie kan veel geleerd worden van de ervaringen van het meldpunt in Duitsland.	Een zeer belangrijke zin. Zeker met het oog op het uiteindelijke advies van de commissie over een meldpunt.
64	KTGG	Hoofdstuk 7, p.37	Geheel	Dit hoofdstuk is vrijwel geheel een herhaling van hetgeen in hoofdstuk 6 staat beschreven. Alle daar gemelde onjuistheden dienen hier ook gecorrigeerd te worden.
65	KTGG	Hoofdstuk 7 - 1	Voor deze ... bewijs gevonden	Probleem: hoe onderzoek je dit wetenschappelijk. In therapieën wordt dit mechanisme wel duidelijk. Betekent geen wetenschappelijk bewijs dat het niet gebeurt? Opnieuw laat de commissie dit in het midden, waarmee sturing wordt gegeven.
66	KTGG	Idem	Bij de meeste ... niet geverifieerd worden	De commissie verzuimt te melden dat dit niet betekent dat de verhalen onwaar zijn. Zoals beschreven wordt die indruk wel gewekt, wat onjuist is.
67	KTGG	Idem, p.38	Alinea Een terugkerend aspect ... onthouden worden	De commissie stelt ten onrechte dat er wetenschappelijk overeenstemming is. Dat is niet het geval: er bestaat een lichaamsgeheugen waarbinnen herinneringen voor het vierde jaar aanwezig zijn; er wordt geen melding gemaakt van het feit dat bij DIS wel degelijk sprake kan zijn van het zich (door de neutrale persoonlijkheidsdelen) niet kunnen vertellen van emotioneel beladen ervaringen, omdat deze zijn afgesplitst.
68	KTGG	Hoofdstuk 7 – 2, p.39	Dissociatie en DIS ...slachtoffer hebben.	Niet 'kunnen hebben' van negatieve invloed op de coherentie van het verhaal, maar 'hebben'.
69	KTGG	Idem	Een aspect dat ... een slachtoffer.	Hierbij moet toegevoegd worden dat dit met name destabiliserend kan werken als het vertellen moet gebeuren in een onbekende en als onveilig ervaren omgeving, zoals die bestaat tijdens een aangifte, voor het slachtoffer.

70	KTGG	Hoofdstuk 7 – 3, p.40	De geheel paragraaf	Deze dient volledig te worden herschreven, want is onjuist; niet in overeenstemming met de huidige wetenschappelijke stand van zaken. Wij verwijzen hiervoor naar het nog aan te leveren 'Kanttekeningen en aanbevelingen bij het eindrapport van de commissie Hendriks'
71	KTGG	Hoofdstuk 7 – 5, p.42	Speciaal van belang bij ... snel bij melden	Op zich is het waar dat dergelijke suggesties worden gegeven. De commissie verzuimt erop te wijzen dat dit niet wil zeggen dat er geen grond van waarheid kan zitten in wat slachtoffers melden over betrokkenheid van politie en justitie ambtenaren bij georganiseerd misbruik; als dader of gechanteerd. De commissie geeft zelf aan dat zij breed wil kijken; dan hoort zoiets er ook bij.
72	KTGG	Idem	Wat wel specifiek is ...bewijs gevonden.	Er kunnen vraagtekens gezet worden bij de bewering dat vooral bij ritueel misbruik sprake is van de genoemde technieken van beïnvloeding. Ook hier zou moeten staan 'georganiseerd sadistisch geweld, soms met rituele aspecten'. Ook hier opnieuw het probleem van wetenschappelijk bewijs. Het zou helpen als de commissie aangeeft aan welk type wetenschappelijk onderzoek zij denkt, en wat daarbij de (ethische en praktische) problemen zijn. En wederom: wil geen wetenschappelijk bewijs zeggen dat het niet voorkomt of onmogelijk is?
73	KTGG	Idem	Het bestaan van ... psychologische literatuur	Deze kennis zou onbekend zijn in de psychologische literatuur. Onzin. We verwijzen bijvoorbeeld naar Colin Ross (bijvoorbeeld Colin A. Ross (2006). The CIA Doctors: Human Rights Violations By American Psychiatrists. Richardson, TX: Manitou Communications) en Alison Miller (Healing the

				Unimaginable en Jezelf worden), waar diverse literatuurverwijzingen te vinden zijn.
74	KTGG	Idem	Ten tweede ... niet bekend	Is de commissie hier (bewust?) naïef? Internationale criminele bendes die de meest geniale en creatieve methoden gebruiken halen vrijwel dagelijks de krant, en dan zou zoiets niet aanwezig zijn bij georganiseerd sadistisch misbruik met al zijn verbindingen met mensenhandel?
75	KTGG	Idem	Waarschijnlijker ... een rol spelen.	Waar baseert de commissie dit op? Zonder bewijs kan dit aangemerkt worden als een feitelijke onjuistheid.
76	KTGG	Idem	Slachtoffers geloven ... en versterkt.	Slachtoffers geloven dit niet, maar zij hebben daadwerkelijk geen zeggenschap over zichzelf. Zeker zolang zij onder invloed staan van het netwerk, en dat duurt – ironisch genoeg mede dankzij suggestie – tot ver nadat zij zich los hebben weten te maken van het dadernetwerk. Pas in behandelingen kan die zeggenschap herkreten worden. Deze zinsnede is dus feitelijk onjuist.
77	KTGG	Hoofdstuk 7 – 7	Een recent onderzoek ... berusten	Zonder inzage in dit onderzoek is het onmogelijk de kwaliteit van dit gevoelige onderzoek te beoordelen. Het is onjuist deze informatie te plaatsen zonder deze controlemogelijkheid, zeker gezien de betrokkenheid van een groot aantal overlevende bij het Argos-onderzoek. Zonder de controlemogelijkheid zou deze alinea geschrapt dienen te worden.
78	KTGG	Hoofdstuk 7 – 8	De LEBZ ... beoordeeld.	Gezien dit geringe aantal kan de vraag worden gesteld of dit alle aandacht rechtvaardigt die het rapport, de LEBZ zelf en de media hieraan besteden.
79	KTGG	Idem	Voor de beoordeling ... en rechtspsychologie	Hier praat de commissie de LEBZ na, zonder kritische blik. Nagegaan zou moeten worden, ook gezien de kritiek die op dit punt vaak wordt genoemd, of de medewerkers inderdaad zo multidisciplinair zijn, als

				gekeken zou worden naar hun ervaringen met deze groep mensen, met complexe dissociatieve problematiek, en of zij ook andere theoretische overwegingen gebruiken dan slechts die afkomstig van de rechtspsychologieschool uit Maastricht . Een misser.
80	KTGG	Idem	Zij oordeelden dat ... politiedossier.	Het feit dat rapportages goed leesbaar zijn zegt niets over de inhoudelijke kwaliteit. Dat zij informatie bevatten die overeenkomt met informatie in het politiedossier zou ook kunnen betekenen dat er weinig kritisch is geanalyseerd. Dat het betoog gestructureerd en navolgbaar is zegt ook niets over de inhoudelijke kwaliteit en hooguit iets over een goed vermogen een passend verhaal te schrijven. Dat de conclusies over de overtuigingskracht van de feiten in het politiedossier passen bij de indruk van de commissie over het politiedossier is een enigszins onduidelijke zin.
81	KTGG	Hoofdstuk 7 – 9, p.45	Het zal bijvoorbeeld ... kan voorkomen.	Wereldvreemd en een ontkenning van de realiteit waar slachtoffers mee te maken hebben. Die realiteit is: zij krijgen daadwerkelijk repercussies, en niet zo'n beetje. De realiteit is dat politie, justitie en ook hulpverlening falen in het bieden van veiligheid. En geweld vanuit netwerken 'kan' niet voorkomen, maar is aan de orde van de dag. Als de commissie dit niet herschrijft hertraumatiseert zij de slachtoffers en overlevers.
82	KTGG	Idem	Dit vertrouwen winnen ... te beïnvloeden.	Wetenschappelijk onderbouwd?
83	KTGG	Hoofdstuk 5 – 10, p.45	Een specifiek meldpunt voor georganiseerd sadistisch misbruik (met rituele kenmerken) is er niet.	Een zeer belangrijke vaststelling. Correctie: niet (met ritueel kenmerken) maar: (met of zonder ritueel kenmerken)
84	KTGG	Idem	Vanuit het perspectief ... bedreigt.	Het perspectief van het slachtoffer moet hier leidend zijn.

				Mogelijke kleine aantallen (dat is ook nog maar een aanname) mogen nooit een reden zijn het voortbestaan te bedreigen. Dat is alleen acceptabel als de kwaliteit van het werk ver onder peil is. Overigens was het opheffen van Sektesignaal voornamelijk een ordinaire bezuiniging, tegen professionele adviezen in. Ook dit zou de commissie dienen te corrigeren. (zie ook bijlage A1)
85	KTGG	Idem	In Nederland ... te ontwikkelen.	De argumentatie voor de voorkeur van de commissie voor een algemeen meldpunt ontbreekt en berust daardoor voorlopig op drijfzand. Daarbij valt op dat de commissie, wederom zonder het te beargumenteren, afwijkt van wat zij hoorden over de situatie in Duitsland, waarvan zij zelf zegt dat we daarvan veel zouden kunnen leren. Voor zover ons bekend ervaring juist de voordelen van een specifiek meldpunt. Opvallend is ook dat de commissie in het geheel geen melding maakt van het gezamenlijke advies van Misbruikt, Spotlight en KTGG over een meldpunt. Zonder dit te beargumenteren.
86	KTGG	Idem, p.46	Binnen een algemeen ... expertise bieden	Heeft de commissie nagedacht over de mogelijkheid dat het bestaan van specialisatie – georganiseerd sadistisch misbruik – binnen een algemeen en zeer divers meldpunt kan leiden tot isolement voor deze zeer gespecialiseerde onderafdeling, die voor velen beangstigend zou kunnen zijn?
87	KTGG	Idem	Bestaande meldpunten ... rol spelen.	Is de commissie wel op de hoogte van het grote gebrek aan kennis over georganiseerd sadistisch misbruik (met of zonder rituele kenmerken) bij vrijwel alle genoemde organisaties?
88	KTGG	Idem	Voorts kan het ... vergroot worden.	Dit is maar een aanname. Onze indruk is dat het ook wel eens andersom zou kunnen zijn: dat klein

				<p>onderdeel van iets heel breed (en dus mogelijk vaags) zijn slachtoffers juist afschrikt. Zij voelen zich sneller veilig en vertrouwd binnen iets kleins en overzichtelijks.</p> <p>Een groot gevaar van een grote organisatie waar de commissie het ook niet over heeft is het gevaar van bureaucratie, van protocollering en van een te groot en bepalend niet inhoudelijk deskundig management.</p>
89	KTGG	Slotbeschouwing. P.47	De commissie heeft ... rituele aspecten.	Dat zij hiermee buiten de opdracht treedt laat de commissie onvermeld.
90	KTGG	Idem	Ook binnen de groep ... in de toekomst.	<p>Apert onjuist en tendentiekus. Tussen Misbruikt, Spotlight, KTGG (en ook St. Lisa) bestaan er géén verschillen over onderlinge samenwerking en de positie in de toekomst. Deze bestaan wel tussen deze organisaties en een groep GGZ-behandelaren; dit wordt echter door de commissie niet vermeld, ofwel ten onrechte in de gewraakte zin opgenomen.</p> <p>Dit moet herschreven worden. De genoemde organisaties werken nauw samen, met name ook op terreinen die met de commissie niets van doen hebben.</p>
91	KTGG	Idem	Zo blijken ... derde levensjaar.	Belangrijke constatering. Met als kanttekening dat het hier slechts gaat over niet-lichamelijke herinneringen. Inzage in de deelrapporten 1 en 2 zijn noodzakelijk om hier juist op te kunnen reageren.
92	KTGG	Idem	Zo is het vrijwel ... onderzoekers.	Het is ons bekend dat er verifieerbaar bewijs is geleverd door overlevende. Dat de wetenschap zich hier buiten houdt is een andere zaak. NB. De deelrapporten.
93	KTGG	Idem	Claims van internationale ... auteurs	Hoe speculatief is het aantal arrestaties van grote kinderpornonetwerken, van criminele grensoverschrijdende mensenhandel, van

				<p>overlappende verhalen van slachtoffers die elkaar niet kennen?</p> <p>Wie deze ontkennende auteurs zijn wordt niet vermeld. Interessant is waar zij hun mening op baseren.</p>
94	KTGG	Idem	Wetenschappers ... <i>believers</i> .	Een juiste constatering
95	KTGG	Idem	Wetenschappers ... manipulatie	Ook juist, met de kanttekening dat deze wetenschappers wel een uitgesproken mening hebben over 'hervonden herinneringen', die haaks staat op die van wat hier als 'believers' wordt aangeduid.
96	KTGG	Idem	De verschillende meldpunten ... een rol speelden.	Eerder heeft de commissie geschreven dat er wel meldingen waren van georganiseerd sadistisch misbruik. Waarom wordt dat hier niet vermeld, en wordt opnieuw de aandacht op ritueel gevestigd?
97	KTGG	Idem, p. 47 en 48	De deskundigen ... zijn tegengekomen. Al met al ... bestaan ervan.	Er zijn deskundigen die dat beeldmateriaal wel tegenkomen. Hoe kan het dat de commissie deze personen niet heeft kunnen vinden? Die ondersteuning is er wel. Ook in Duitsland. Een aantal simpele zoektermen in Google zou de commissie al een paar stappen verder hebben gebracht.
98	KTGG	Idem, p.48	Het is daarnaast ... eigen maken.	Heeft de commissie dit zelf geconstateerd of van meerdere slachtoffers gehoord? Onze ervaring is juist dat slachtoffers hun eigen verhaal uniek willen laten blijven. Wat zij vooral van lotgenoten overnemen zijn manieren om met hun ingewikkelde problematiek om te gaan, en hoe met situaties om te gaan. Het is een ernstige omissie dat de commissie niet meldt dat lotgenotengroepen voor slachtoffers grote steunende betekenis hebben.

99	KTGG	Idem	Het lezen van ... vergroten.	Heeft de commissie veel slachtoffers gevonden die deze onderwerpen lezen met het geschetste gevolg? Dan wel graag duidelijkheid daarover.
100	KTGG	Idem	De commissie ... traumatische ervaringen.	De belangrijkste conclusie van het rapport, die heel goed de merkwaardige titel zou kunnen vervangen.
101	KTGG	Idem	De commissie acht dit ... mogelijk is.	Deze stelling gaat volstrekt voorbij aan de realiteit dat het momenteel onmogelijk is om een veilige aangifte van deze vorm van misbruik te doen. Pas als aan die voorwaarden is voldaan, zou hetgeen de commissie stelt aan de orde zijn. In de huidige situatie is het vrijwel altijd alleen maar veiliger voor slachtoffers geen aangifte te doen.
102	KTGG	Idem	De vraag is of ... af te nemen.	Onjuist: die kennis is er niet; dit is geen vraag, maar een feit.
103	KTGG	Idem, p.49	Het lijkt de commissie ... ritueel misbruik.	Wat vindt de commissie wel wenselijk? En waarom opnieuw hier ritueel misbruik, en niet georganiseerd sadistisch misbruik (eventueel erbij: met of zonder rituele kenmerken) ?
104	KTGG	Idem	De rol van ... overdreven.	De aandacht in de media voor de LEBZ heeft niet te maken met het geringe aantal gevallen, maar met de houding van de LEBZ ten opzichte van het fenomeen.
105	KTGG	Idem	De commissie ondersteunt ... rechtvaardigen.	Het laatste zinnetje is na het voorgaande bijna een doodoener. Op basis van welke overwegingen, welke geraadpleegde literatuur, kan de commissie zo nadrukkelijk stellen wat zij hier doet? Los daarvan: het verband met deze voor de LEBZ gunstige stellingname en de opdracht van de commissie is ver te zoeken. Het functioneren van de LEBZ wordt door andere onderzoekers onderzocht. Deze commissie had die opdracht niet.

106	KTGG	Idem	Tot slot ... te bieden.	<p>Het zit in dit concept vaak in kleine woordjes. Zoals hier het woordje 'kunnen'. Nee, zij raken altijd beschadigd.</p> <p>Het is ons een raadsel wat de beweegredenen van de commissie zijn geweest dit steeds zo te formuleren. Dit dient aangepast, overal. Wij hebben enkele aangeduid.</p>
107	KTGG	Idem	Zaken rondom ... tot de gespecialiseerde hulpverlening ...	Inderdaad, maar hoe?
108	KTGG	Aanbevelingen voor hulpverlening.P.50	Vaak betreft het ... plaatsvindt.	Niet vaak, maar altijd.
109	KTGG	Idem	Hele paragraaf	De commissie vermeldt niet dat zij ook directe informatie over een jong kind heeft gekregen.
110	KTGG	Idem; toegang	2.	Waarom de nadruk op het gevaar van suggestie? Heeft de commissie geconstateerd hoe vaak dit voorkomt, of baseert zij zich op uitlatingen van bijvoorbeeld de LEBZ en andere rechtspsychologen, die dit regelmatig beweren, zonder getalsmatige onderbouwing? In dat geval dient dit geschrapt als in die zin feitelijk onjuist omdat de basis ontbreekt.
111	KTGG	Idem, Bevorderen ... p.51	5.	Wellicht is de commissie niet bekend met de bestaande (al jarenlang) kennis over de behandeling van dissociatieve problematiek bij kinderen (oa Joy Silberg). Het probleem is dat de Nederlandse kinderen jeugdpsychiatrie hier niet voor openstaat.
112	KTGG	Idem, Aard van hulp	6.	<p>Wat zijn in dit zeer complexe veld 'reële verwachtingen'?</p> <p>Wat aangegeven wordt wat uitgelegd wordt klinkt wel erg schools en nogal los van de realiteit van een hulpverlener die (zeker als dit voor het eerst is) in contact komt met een slachtoffer dat vrijwel altijd nog enige band (of meer) met het dadernetwerk heeft.</p>

113	KTGG	Idem	9.	Met welke argumentatie 'bij voorkeur'?
114	KTGG	Aanbevelingen voor aangifte en opsporing. P.51 en 52	Gehele paragraaf	Nergens maakt de commissie melding van het uitvoerige en onderbouwde advies dat Misbruikt, Spotlight, Lisa en KTGG de commissie heeft doen toekomen over opsporing. Waar is de argumentatie waarom dat advies in een la ligt? Dit zien wij als een ernstige omissie, die hersteld dient te worden. Het advies is uitvoeriger, gedetailleerder en beter onderbouwd dan wat de commissie presenteert.
115	KTGG	Idem	Idem	Slechts een aantal opmerkingen die aspecten van feitelijke onjuistheid in zich dragen. Registratiecode: slachtoffers hebben er grote moeite mee geregistreerd te worden. Niet alleen vertrouwen slachtoffers de politie vaak niet, dit is andersom ook vaak het geval.
116	KTGG	Aanbevelingen algemeen meldpunt. P.53	Het is voor ... kunnen richten.	Het is 'niet altijd' onduidelijk waar slachtoffers terecht kunnen, maar 'vrijwel altijd'.
117	KTGG	Idem, voorwaarden	1.	Wat wil gefaciliteerd zeggen?
118	KTGG	Idem	2.	Wat houdt verantwoordelijkheid in. Hoe staat het met de onafhankelijkheid; geen afhankelijkheid van een stichting of persoon, maar wel van een overheidsinstantie die niet bekend staat om haar terughoudendheid zich met zaken te bemoeien, zonder voldoende inhoudelijke kennis.
119	KTGG	Idem, p.54	5.	Meldpunt ingebed in een kenniscentrum? Is daar wel goed over nagedacht?
120	KTGG	Aanbevelingen, Vorm van meldpunt. P.54	7.	De voorkeur wordt niet onderbouwd. Ook is niet duidelijk waarom het Duitse model – waarover de

				<p>commissie zich zo positief uitlaat – niet wordt gevolgd.</p> <p>Ook hier maakt de commissie geen melding van het onderbouwde advies dat zij kreeg van Misbruikt, Spotlight en KTGG, wederom zonder argumentatie waarom zij van dat (door de commissie gevraagde) advies afwijkt.</p> <p>Zie ook 85 en 86</p>
121	KTGG	Idem	8.	Voor onze visie hierop die anders is, verwijzen wij naar 88
122	KTGG	Aanbevelingen, Multidisciplinair kenniscentrum. P.55	15.	Onze bezwaren tegen het algemene gelden ook hier.
123	KTGG	Idem	Gehele paragraaf	Het kenniscentrum wordt in nogal vage termen beschreven.
124	KTGG	Idem	Idem	Er is reeds een Kenniscentrum met een decennialange ervaring en veel contacten in binnen- en buitenland: het KTGG
125	KTGG	Literatuurlijst		Waar is de rest van de geraadpleegde literatuur? Waar is bijvoorbeeld de uitvoerige literatuur van de hand van Michael Salter?